

References:

1. Холод О. М. Соціальні комунікації як поняття в науковій галузі «соціальні комунікації» Психолінгвістика. - 2013. - Вип. 12. - С. 286-293. – Access mode: доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psling_2013_12_42
2. Партико З. В. Теорія масової інформації та комунікації. Львів : Афіша, 2008. 292 с.
3. Приходько Ю.О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник, Київ: Каравела, 2020. 320 с.
4. Marianna Diomidous, Kostis Chardalias, Adrianna Magita, Panagiotis Koutonias, Paraskevi Panagiotopoulou, and John Mantas. Social and Psychological Effects of the Internet Use. Acta Inform Med. 2016 Feb; 24(1): 66–68. – Access mode: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4789623/>

Ільченко Б. В.

bogdan_ilch@ukr.net

старший викладач кафедри соціології
факультету управління персоналом, соціології та психології

КНЕУ імені Вадима Гетьмана

м. Київ, Україна

ВІДПОВІДАЛЬНЕ СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ПЕРЕДУМОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПОСТВОЄННОЇ УКРАЇНИ

Розбудова сучасного інституту соціального партнерства, прийняття та впровадження нового суспільного договору є чи не ключовою передумовою збалансованого розвитку поствоєнної України. Сучасна парадигма соціального діалогу (партнерства) базується не лише на системному упровадженні та повазі до формальних норм та правил, а і на раціональному самообмеженні сторін такого партнерства, тобто високого рівня соціальної відповідальності.

А.М. Колот розглядає соціальне партнерство як інструмент, засіб вирішення гострих соціальних проблем та реалізації сучасної соціальної політики. Саме за його допомогою можливо забезпечити ефективну взаємодію

провідних соціальних сил., досягти стійких, «здорових» відносин у соціально-трудовій (та соціально-економічній – авт.) сферах» [1]. Далі він зазначає, що «...досягнення вагомих довгострокових соціальних і економічних результатів можливе лише на основі соціально відповідальної поведінки та оптимізації інтересів держави, працівників, роботодавців, акціонерів, споживачів та інших суб'єктів громадянського суспільства» [2, 459].

На наш погляд, сучасне визначення категорії «соціальне партнерство» потребує уточнення двох його аспектів. По-перше, розглядаючи соціальне партнерство з точки зору практичної значимості необхідно чітко виділити соціальну відповідальність усіх сторін партнерства відповідного рівня (національний, регіональний, місцевий, рівень окремого підприємства) , оскільки саме за умови дотримання домовленостей, як формальних – закріплених відповідними угодами, чи неформальних, взятих сторонами зобов'язань, наявності практичних результатів таких домовленостей можна говорити про реальне «партнерство» сторін, а не лише проведення переговорів чи консультацій. По-друге, як зазначалось вище, саме ефективний вплив громадянського суспільства, зокрема, і соціальних партнерів, на формування та реалізацію політик (через інструменти громадської експертизи, моніторингу, контролю тощо) розглядається як важливий параметр налагодження зворотного зв'язку в державному управлінні в контексті забезпечення сталого (збалансованого) розвитку країни. В даному аспекті можна говорити про вагому соціокультурну значимість соціального партнерства, саме як *«відповідального соціального партнерства»*, яке формується та дає значимі результати в процесі соціального діалогу зацікавлених сторін.

У попередніх публікаціях ми детально розглядали синергетичну «тріаду», яка забезпечує такі результати [3]. У синергетичній інтерпретації *соціальний діалог, його ефективність необхідно розглядати в трьох аспектах: 1) сталі комунікації* (усталений обмін актуальною інформацією, консультації, переговори, примирні процедури за умови якісної організації відповідними компетентними інституціями, що забезпечуватиме вихід системи на найбільш

виграшний атрактор (концепція, стратегія, рішення) із поміж певної множини альтернатив); 2) **позитивний соціальний капітал** як посилення згуртованості сторін, засноване на високому рівні взаємної довіри, що, як результат, призводить до консенсусу у прийнятті атракторів-рішень (укладені колективні договори та угоди, узгоджені стратегічні документи в сфері соціально-економічного розвитку країни тощо); 3) **відповідальне соціальне партнерство** – соціальна відповідальність усіх зацікавлених сторін за реалізацію атракторів-рішень на відповідних рівнях соціального діалогу із застосуванням чітко артикульованих санкцій (формальні та неформальні норми) до порушників. Наслідком цього стає зниження ентропії системи та, відповідно, посилення її упорядкованості, а отже, і безпеки.

Водночас реалізація зазначених вище передумов можлива лише за наявності усталених комунікацій, їх ефективної організації на різних рівнях соціального діалогу, А. М. Колот робить висновок, що «сучасна мова соціальних комунікацій, за рідким винятком, це не діалог рівноправних, соціально відповідальних партнерів, які слухають та чують один одного, .. це мова адміністративного управління ... Однак ефективно господарювати, повноцінно використовувати наявні ресурси, мотиваційно працювати можуть лише ті, хто готовий підпорядковуватись добровільно, усвідомлює правильність поставлених цілей, відсуває себе співучасником у досягненні результатів..» [2, 460]. Таким чином дефіцит комунікацій спричиняє і обмеженість соціокультурної бази для формування дійсно соціально відповідального партнерства в країні.

Який шлях подолання проблеми? По–перше, потребує суттєвого удосконалення практика соціальних комунікацій між владою та ключовими стейкхолдерами. Досвід війни засвідчує значний потенціал синергії влади, бізнесу та громадського суспільства, зокрема у реалізації проєктів з підтримки ЗСУ. Потрібно ефективно поширювати такі позитивні практики, формуючи соціокультурну базу для їх поширення в інших сферах. По друге, має відбуватися капіталізація соціальної відповідальності не лише в контексті підприємницької діяльності, а й у напрямку «приросту» капіталу соціального, коли усвідомлення

суб`єктом свого місця і ролі у сталому розвитку громади (країни), зростання довіри з боку громади чи партнерів має навіть більшу вагу, ніж непрямий прибуток організації.

Використана література:

1. Економіка праці та соціально-трудова відносини: підручник / А. М. Колот [та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук., проф. А. М. Колота; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана" / Колот (наук. ред.). — К. : КНЕУ, 2009. — 711 с.
2. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: монографія / [А. М. Колот, О. А. Грішнова та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Колота. — К.: КНЕУ, 2012. — 501 с.
3. Ільченко Б. В. Модернізація соціального діалогу в нових соціально-економічних реаліях: аналіз альтернатив // Вчені записки Університету «КРОК» No3(67), 2022. — С.48-55.

Козаченко О. О.

olha.kozachenko@lnu.edu.ua

кандидат соціологічних наук,
доцент кафедри соціології
історичного факультету
ЛНУ імені Івана Франка
м. Львів, Україна

Калиняк О. Т.

oryslava.kalynyak@lnu.edu.ua

кандидат соціологічних наук, доцент,
доцент кафедри соціології
історичного факультету
ЛНУ імені Івана Франка
м. Львів, Україна

СУЧАСНІ ЗВО: КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Комунікативна стратегія є дуже складним управлінським процесом. Вона передбачає того, хто формує цю стратегію й є відправником певного